

якість надання соціальних послуг, тому формувати їх інформаційно-комунікаційну компетентність необхідно в межах професійної підготовки.

Список використаних джерел

1. Greenwood S., Perrin A., and Duggan M., *Social Media Update 2016*, Pew Research Center. URL: www.pewinternet.org/2016/11/11/social-media-update-2016.

2. Про затвердження Стандарту вищої освіти за спеціальністю 231 «Соціальна робота» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти : наказ М-ва освіти і науки України від 24 квіт. 2019 р. № 557. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/2019/04/25/231-Sotsial.robota-bakalavr-VO.18.01.pdf> (дата звернення: 06.11.2022).

Брик Вікторія,
здобувачка вищої освіти
другого (магістерського) рівня факультету педагогіки та психології
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
Науковий керівник – **Сорока О.В.,**
доктор педагогічних наук, професор,
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

КАЗКОТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ АДАПТАЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ДО НАВЧАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У статті висвітлено змістовні характеристики впливу казкотерапії на процес адаптації молодших школярів до навчання в початковій школі. Розкрито зміст понять «адаптація», «казкотерапія». Акцентовано увагу на розкритті можливостей та особливостей застосування казкотерапії в початковій школі.

Ключові слова: адаптація, початкова школа, казкотерапія, психокорекційна практика, казкотерапевтична програма, молодші школярі.

Однією з важливих наукових педагогічних проблем є адаптація. В науковому світі питання адаптації постало в другій половині XIX століття, починаючи з 1865 року. Термін «адаптація» вперше ввів Г. Ауберт та відтоді його почали використовувати у літературі. Спочатку «адаптацію» розуміли як «зміну чутливості аналізаторів до діючих подразників та пристосування до них органів чуття» [4, с. 7].

Ч. Дарвін розуміє адаптацію як наслідок боротьби за існування та природний відбір. З позиції біології адаптацію розглядають, як

приспосовування функцій та будови організму до існування за певних кліматичних умов. Вчений припускає, що процес адаптації передбачає формування ознак та властивостей, які є найбільш вигідними для живої істоти. Тому завдяки ним організм здатен до існування в середовищі проживання. Для того, щоб організм існував оптимально, саме властивість приспосовування відіграє важливу роль.

Для проходження успішної адаптації першокласників потрібно врахувати такі вагомі чинники, а саме: шестирічки довше адаптуються ніж семирічки; у них формується логічне мислення; відбувається орієнтація на соціальні норми та вимоги; необхідно враховувати стан здоров'я дитини, поступово формуючи готовність до систематичного навчання; відвідування дитячого садку напередодні позитивно впливатиме на процес адаптації в початковій школі; позитивні взаємини з батьками; організований режим учня; рухова активність [2, с. 17].

Важливе значення має психолого-педагогічний супровід адаптаційного процесу першокласників. Він можливий лише в узгодженій роботі, яка полягає в наданні соціально-психологічної допомоги учням. Процесом адаптації займається психолог, контролює і корегує через дотримання відповідних рекомендацій вчителем. Відповідно вчитель зі свого боку враховує висновки психолога та за потреби змінює хід навчально-виховного процесу [3, с. 37].

Вважаємо, що одним із ефективних і дієвих засобів адаптації молодших школярів до навчання у початковій школі є казкотерапія. Це безболісний, травмобезпечний, екологічний спосіб спілкування з дітьми. Дитина за допомогою казки може змодельовати своє краще майбутнє, щось переосмислити, трансформувати. Казка допомагає сформувати життєвий сценарій для внутрішнього та зовнішнього світу.

На думку Б. Желбі дитина відкриває свої почуття, проявляє природну агресивність тоді, коли вигадує, слухає та повторює казку. Ці історії можуть викликати в особистості страх, який виникає за допомогою збудження та задоволення. Ознакою психологічного здоров'я вчений вважає бажання дитини епізодично пригадувати хвилюючі ситуації в уяві. Тільки надмірність може викликати настороженість. Також елементом порушення вважають відмову слухати розповіді, в яких присутнє занепокоєння та тривога. Рисою страху та невпевненості є бажання дитини уникати нелегких моментів та ситуацій у житті. Душевний стан дитини може бути порушений, якщо страх не є реальною загрозою.

Дослідниця Д. Бретт у 70-х роках ХХ ст. почала впровадження методу казкотерапії в практику. Вона створила цикл оповідань («Annie Stories», 1988) про маленьку дівчинку Анну, яка потрапляє в складні ситуації.

Головними сюжетами оповідань виступають життєві події однолітків героїні.

Вчені довели, що нервова система людини для здоров'я потребує спокійного стану. Головною метою казкотерапії є перетворення негативних образів на позитивні. Окрім цього, казкотерапія здатна розвинути в дитині творчі здібності, інтуїцію, соціальну чутливість та передати певний життєвий досвід. Казка позитивно впливає на внутрішній світ дитини. Читаючи казку, діти створюють образи, знаходять аналогії в зовнішньому світі, щоб його описати і, таким чином, сигналізують про свій внутрішній стан. Доведено, що права півкуля мозку та психіка говорять мовою метафор. І саме ця півкуля відповідає за людське здоров'я [1, с. 14].

З молодшими школярами потрібно разом знаходити сенси в казках, обговорювати сюжети, вишукувати значення та життєві уроки. Казки допомагають в реальному світі ставати активними творцями. Вони містять великий набір людських проблем та шляхи їх розв'язання. Дитина за допомогою казок в несвідомому накопичує базу життєвих ситуацій. Ця база може активізуватись у потрібний момент, а може і перебувати в пасиві. Це дуже добре допомагає сформувати важливі життєві цінності в дитини та підготувати до життя.

Список використаних джерел

1. Замелюк М. Казкотерапія як інноваційна здоров'язбережувальна технологія у просторі сучасного дошкільного закладу. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*: 2017. №351. С. 14-18
2. Косован С.П. Проблема адаптації першокласників до навчання у школі. URL: <https://conference.pu.if.ua/forum/files/22032017/10/Kocov.pdf>. (дата звернення 3.09 2022)
3. Панок В.Г. Адаптація дітей до навчання у школі в діяльності психологічної служби. *Методичні рекомендації*, Київ, 2013. С. 102
4. Aubert H. *Physiologie der Netzhout*. Breslau, 1865. 113 p.

Юрій Бриндіков,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри соціальної роботи і
соціальної педагогіки,
Хмельницький національний університет
м. Хмельницький

ШЛЯХИ ПРЕВЕНЦІЇ ТА ЛОКАЛІЗАЦІЇ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

У статті зазначено, що сім'я як суспільний осередок зазнала трансформаційних змін під дією стресогенних факторів. Нами